

Velké gynekologické operace

Gynekologie a porodnictví - přednášky

duben 2020

Úvod

- Vyčlenění z chirurgie v polovině 19. století
- Indikace – základ úspěšného operačního výkonu
 - Indikace je umění, operace „pouhé“ provedení
 - Co není indikováno je kontraindikováno – „**primum non nocere**“
- **Předoperační vyšetření a příprava**
 - Vyšetření interním či praktickým lékařem (laboratoř, EKG)
 - Důsledné vyprázdnění před operačními výkony
 - Sanace vaginálních a močových zánětů
 - Důsledná prevence TEN (vysazení HAK, HRT)

Rozdělení operačních výkonů

- **Abdominální operace**
- **Vaginální operace**
- **Endoskopické operace**
- **Porodnické operace**
- **Menší diagnosticko – terapeutické výkony**

Polohování pacientky

Abdominální přístup

- **horizontální poloha na zádech**
- **DKK**
 - addukované
 - abdukované v kyčlích, při. mírná flexe
 - Při nutnosti přístupu do pochvy, prostor pro 2. asistenci
- **Trendelenburgova poloha**
 - zejména při odrouškování střev
 - limitace obezitou a kardiopulmonální insuficiencí

Dezinfekce op. pole

Abdominální přístup

- od žeber po horní 1/3 stehen
 - dezinfekce pochvy
- **různé dezinfekční preparáty**
 - CAVE: alergie – zvláště jodové preparáty
 - Betadine, Braunol – jodové, barvené, bez alkoholu
 - Baunoderm – jodový, s alkoholem
 - Softasept N – ehtanol + propanol (při alergii na jódové preparáty)

Abdominální přístup

- **Laparotomie**
 - **infraumbilikální (DSL)**
 - ve střední rovině mezi pupkem a symfýzou
 - dobrý přístup do břicha, možnost prodloužení
 - objemné tumory, onkologické operace, akutní výkony
 - riziko dehiscence, hernie v jizvě
 - **příčná** – nejčastěji suprabupický Pfannenstielův řez
 - estetičtější, menší riziko kýly
 - menší přehlednost než při DSL

Typ a velikost řezu dle výkonu a zkušenosti operátéra

Operace adnex

Abdominální přístup

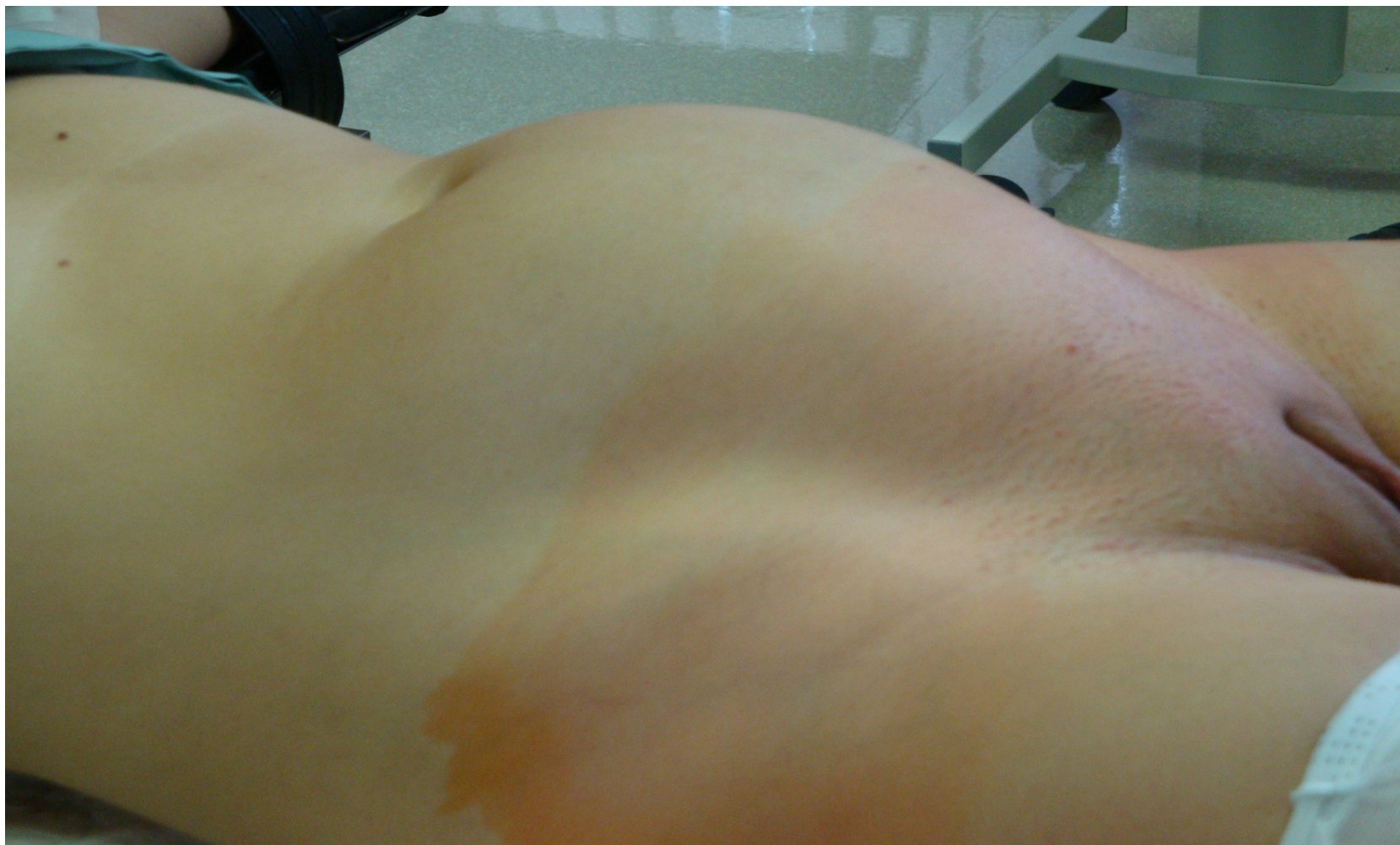
- abdominální přístup dnes méně častý, preferována LSK
- stále ovšem v určitých indikacích možno volit abdominální přístup
- **salpingectomie**
 - ektopická gravidita – ruptura tuby – hemoperitoneum,
 - pyosalpinx – adnextumor
- **sterilizace** – mnoho modifikací, tomicky nejčastěji během SC
- **enukleace (exstirpace) cyst, tumorů, resekce ovaria**
- **ovarektomie** -záněty, nádory – při malignitě vždy bilaterálně a v souladu s doporučenými onkogynekologickými postupy
- **adnexectomie** – odstranění tuby i ovaria
 - záněty (infalamtorní adnextumor), nádory

Operace dělohy

Abdominální přístup

- **myomectomie** (enukleace) – jen u symptomatických myomů
 - možnost hormonální terapie – SPRM, GnRH, trombotizace cév
- **hysterectomie**
 - metrorrhagie, myomatóza, endometrióza
 - prekancerózy a malignity čípku, dělohy, ovarií
 - u onkologických pacientek radikální výkony gr. I-III
- **operace vrozených vývojových vad dělohy**
 - metroplastika – různé modifikace, nejčastěji dle Jonese

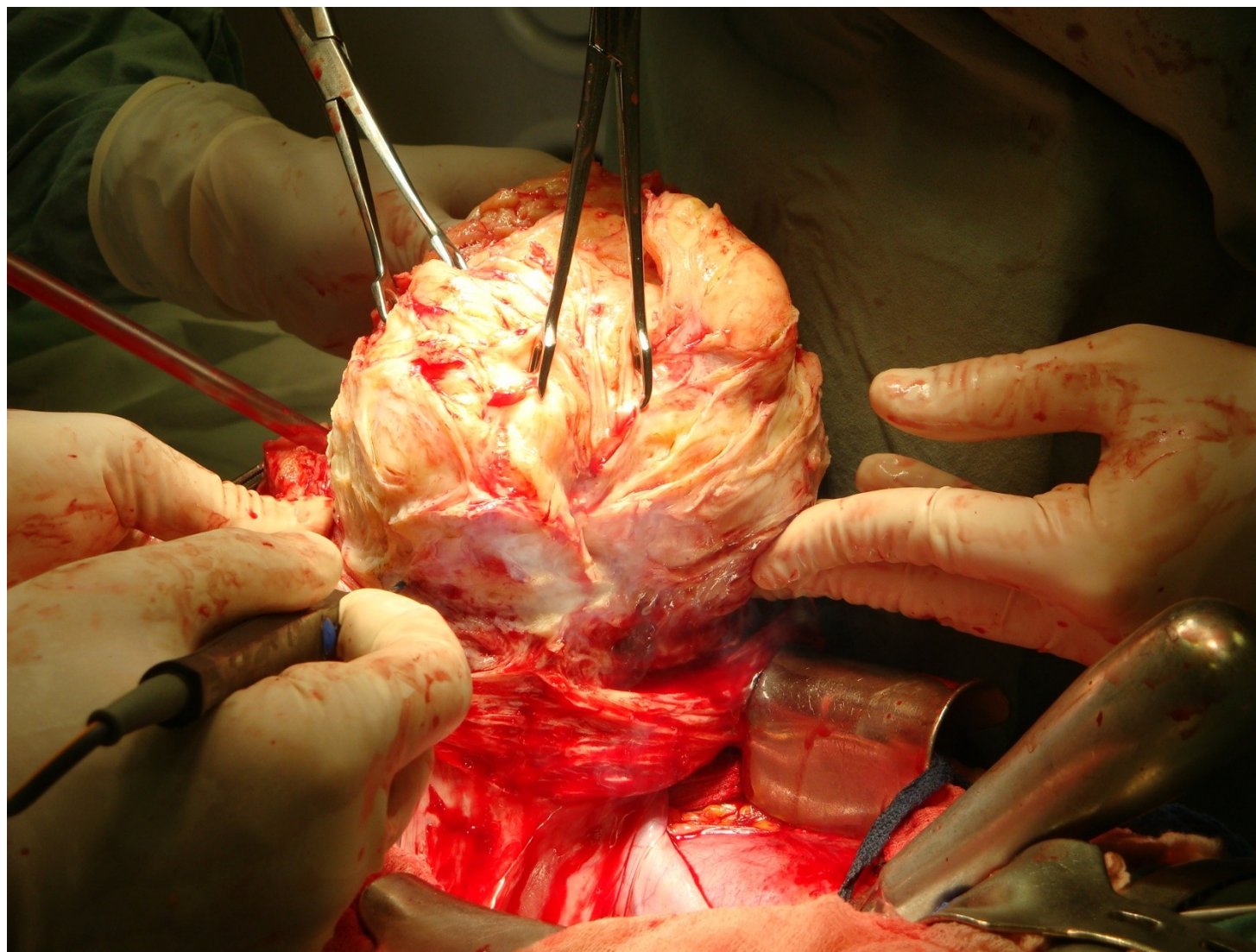
Operace dělohy - myomectomie

Operace dělohy - myomectomie

Operace dělohy - myomectomie

Operace dělohy - myomectomie

Operace dělohy

Abdominální přístup

- **děložní sestupy a deviace** - zřídka, preferován vaginální přístup
 - ventrosuspenze – dle Dolérise
 - při retroverzi – fixace oblých vazů na fascii přímých břišních svalů
 - zkrácení oblých vazů dle Baldyho a Webstera
- **prolaps pochvy** – možná komplikace hysterektomie
 - často spojen s cysto - rekto – enterokélou
 - ventrofixace vag. pahýlu – přišití k fascii přímých břišních svalů
 - možno kombinovat s redukcí CD sec. Moschowitz
 - sacropexe vag. pahýlu – fixace na presakrální periost
 - fyziologičtější sklon pochvy

Urogynekologické operace

Abdominální přístup

- **stresová inkontinence moči**
- **pokles či hypermobilita uretrovesikální junkce**
- **urethrovesicopexis (UVP) sec. Burchr**
 - **zlatý standart operačního řešení inkontinence**
 - **preparace Retziova prostoru**
 - **přitažení UV junkce k lig. iliopectineum Cooperi**
 - **cca 80-90% úspěšnost**

Onkogynekologické operace

Abdominální přístup

- probatorní laparotomie (s výkonem dle nálezů)
- **Ca corporis uteri** – primárně operujeme
 - radikální hysterektomie – rozsah radikality dle stagingu (AE bilat., omentectomie, LNE, APPE)
- **Ca cervicis uteri** – operační výkon dle stagingu
 - možnost využití neoadjuvantní CHT, RT, brachyradioterapie
- **Ca ovarii** – maximal debulking surgery
 - radikální hysterektomie + AE bilat + omentectomie + LNE + APPE
 - dle rozsahu příp. splenektomie, resekce střev, stripping bránice
 - snaha o provedení operačního výkonu s nulovým reziduem

Vaginální gynekologické operace

- poloha pacientky
- postavení operačního týmu
- indikace a druhý výkonů
- komplikace
- instrumentárium, šicí materiály

Vaginální gynekologické operace polohování pacientky

- **Gynekologická poloha**
 - flexe a abdukce v kyčelních kloubech, flexe v kolenou
 - **CAVE** trombózy lýtka, parézy nervů – neopírat se o končetinu
 - **CAVE** ortopedické onemocnění u starších žen
 - poloha způsobuje změny v topografii
 - děloha, močový měchýř i močovody jsou kaudálněji a ventrálněji

Vaginální gynekologické operace postavení operačního týmu

- **operatér sedí mezi DKK pacientky**
- **asistenti většinou stojí**
 - **nejlépe z vnitřní strany mezi DKK – lepší vizualizace operačního pole**
 - **případně z vnější strany DKK**
- **instrumentářka – za operátérem vpravo či vlevo**
 - **za 1. asistencí pomocný instrumentační stolek**

Vaginální gynekologické operace

typy vaginálních výkonů

- **operace na zevních rodidlech a hrázi**
- **operace v oblasti poševního vchodu**
- **operace pochvy**
- **operace čípku děložního**
- **operace dělohy**
- **vaginální operace při urogynekologických obtížích**

Vaginální gynekologické operace zevní rodidla a perineum

- **úprava hypertrofických labií či klitorisu**
- **odstranění benigních tumorů**
- **operace pro pruritus vulvy (neléčitelný jinak)**
 - **denervace dle Horna, dle Meringa**
 - **vulvectomy simplex**
 - **při neúspěšné denervaci, při dysplasiích, při ca in situ**
- **vulvectomy radicalis – při invazivních carcincomech vulvy**
 - **vulvektomie + LNE (oblast třísel)**

Vaginální gynekologické operace zevní rodidla a perineum

- **operace píštělí**
 - perineovaginální a perineorektální
 - po špatném hojení při sutuře porodního poranění
- **operace vrozených vývojových vad rodidel**
 - široká škála anomálií
 - nutná spolupráce s chirurgem, urologem, plastikem
- **poranění vulvy**
 - tržné – zhmožděné rány, krytá poranění – hematomy
 - vždy nutno zjistit zda možnost spontánní mikce, či nutnost zajištění derivace moči

Vaginální gynekologické operace oblast poševního introitu

- **nepravidelnosti hymenu**
 - atrézie hymenu, ruptura a krvácení po defloraci
- **stenózy poševního introitu**
 - po suturách porodního poranění, po poševních plastikách
- **pseudocysta, absces Bartholiniho žlázy**
 - incize, drenáž
 - marsupializace
 - exstirpace – při recidivujících obtížích

Vaginální gynekologické operace oblasti pochvy

- **benigní tumory pochvy a poševní adenóza**
- **poranění – coitus, cizí předměty**
- **prekancerózy a karcinomy**
 - **operačně léčitelná jen malá část tumorů**
 - **radikální kolpectomie – technicky obtížná**
- **operace vrozených vývojových vad pochvy**
 - **resekce vaginálního septa**
 - **operační terapie ageneze pochvy – syn. Rokitanski – Küster**
 - **Vecchiettiho operace**
 - **kombinace vaginálního a LSK přístupu**

Vaginální gynekologické operace oblasti pochvy

- **operace descensů poševních stěn a dělohy**
 - kolporrhaphia anterior
 - kolpoperineoplastica se suturou levátorů anu
- **operace prolapsů poševního pahýlu**
 - vaginofixace sec. Amreich – Richter
 - závěs pochvy na lig. sacrospinale, příp. sacrotuberale
- **paliativní operace děložních prolapsů**
 - semikolpokleisis sec. Labhardt
 - kolpokleisis sec. Kahr
 - výkonu se provádí u starších žen (vita sexualis non est)

Vaginální gynekologické operace děložního hrdla

- **konizace** – diagnosticko – terapeutický výkon
 - snesení části cervixu ve tvaru konusu
- **prekancerózy** – nejčastější indikace
 - LEEP, LLETZ, SWETZ, NETZ
 - laser konizace (CO₂)
 - „cold knife“ konizace
- **deformace čípku** – např. po porodu
 - tracheloplastika – sec. Emmet
- **„mikroinvazivní“ karcinom čípku** – trachelektomie
 - „vysoká“ radikální konizace (při snaze zachování fertility)

Vaginální gynekologické operace dělohy

- **vaginální hysterektomie (příp. LAVH)**
 - dnes spíše snaha o LSK přístup (TLH) příp. abdominální op.
 - současné indikace zvláště při descensu, cysto-rektokéle
 - výhody – možnost využití spinální anestezie, mobilizace, hojení
 - nevýhody – nepřehlednost adnex, břicha a krvácení

Vaginální gynekologické operace při urogyn. obtížích

- **močová inkontinence**
 - vaginálně operujeme při SIM a descensu pochvy
 - jehlové závěsné operace – Stamey, Raz, Pereyra
 - závěs uretrovesikální junkce do stěn bříšní
 - komplikace: krvácení, poranění močového měchýře
 - TVT, TOT – novější a odlišné pojetí vagin. řešení inkont. moči
 - ambulantní výkon, možná lokální anestezie
 - bulkamid – výsoce nákladný, možnost recidivy obtíží
 - implantáty, umělý sfinkter - vzácně

Endoskopické operace

- **Výhody**
 - minimální invazivita, zkrácení hospitalizace a rekonvalescence
- **Nevýhody**
 - zátěž kardiovaskulárního a respiračního systému
 - Trendelenburg. poloha, pneumoperitoneum
 - erudice operačního týmu, technické vybavení
- **Podmínky**
 - respektování kontraindikací
 - endoskopický trénink
 - vybavení materiální i personální
 - management komplikací – mezioborová spolupráce

Endoskopické operace

Rozdělení:

- **Laparoskopie**
 - **první operační laparoskopie r. 1982 – APPE – gynekolog Kurt Semm**
- **Hysteroskopie**
- **Cystoskopie, rektoskopie**
 - **může provádět i gynekolog při vyšetřování inkontinence moči**

Endoskopické operace

Laparoskopie

- **přístup a pohled do břicha s minimální narušením stěny**
- **kontraindikace:**
 - ileus, velikost tumoru, difusní peritonitis, objemná hernie, čerstvý IM, kardiální a respirační insuficience, šokový stav
 - rozsáhlé adheze, morbidní obezita, poruchy krevní srážlivosti, ICHS
- **infraumbilikální incize**
 - insuflace CO₂ Verresovou jehlou (cca 3.5l)
 - zavedení trokaru a portu s optikou
 - při vysoké rizikovosti využití infraumbil. incize zavedení do Palmerova bodu
- zavedení dalších nástrojů z pomocných vpichů

Endoskopické operace

Laparoskopie – diagnostické výkony

- **plánované**
 - sterilita – chromopertubace, vzhled dělohy a ovarií
 - chronická pánevní bolest (adheze, chronické záněty)
 - patologická struktura v malé pánvi
- **urgentní**
 - akutní bolest (hemoperitoneum, torze adnex, rpt cysty)
 - GEU – příp. podezření
 - podezření na perforaci dělohy (ITP, abraze, HSK)
 - akutní pelveoperitonitis (odběr biol. materiálu – kultivace)

Endoskopické operace

Laparoskopie – operační výkony

- **výkony v oblasti adnex**
 - ošetření ovariálních cyst – marsupializace, exstirpace
 - salpingectomie – GEU, sterilizace
 - ovarektomie – záněty, nádory,
 - adnexectomie – záněty, nádory, onkoprevence
- **výkony v oblasti dělohy**
 - myomectomie (enukleace)
 - hysterektomie – totální laparoskopická hysterektomie, příp. LAVH
- **ošetření ložisek endometriózy**
- **onkogynekologická operativa**

**M U N I
M E D**

Operační výkony v gynekologii

Děkuji za pozornost

**FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO**